

Ako pomôcť deťom s vývinovými poruchami učenia s domácou prípravou na vyučovanie na druhom stupni základnej školy

Domáca príprava na vyučovanie u detí/žiakov navštevujúcich druhý stupeň základnej školy je veľmi dôležitá. Je vhodné, aby sme dieťa postupne viedli k samostatnosti, ale neznamená to, že na druhom stupni základnej školy by sa dieťa malo automaticky učiť samé. Je dôležité si uvedomiť, že vedenie k samostatnosti pri domácej príprave je dlhodobý proces a možno o to viac, ak hovoríme o deťoch s vývinovými poruchami učenia. Keďže práve tieto deti/žiaci sa často nedokážu naučiť v škole bežným postupom, neznamená to však, že sa nedokážu učiť vôbec, len sa učia „inak“. Je preto veľmi dôležité hľadať postupy, ktorými im učivo môžeme sprostredkovať pre ne zrozumiteľným spôsobom a pracovať v súlade s ich potrebami.

Ak chceme, aby domáca príprava na vyučovanie bola systematická a efektívna, je vhodné sa pri nej riadiť istými **zásadami**:

- **Stanoviť si určitú hodinu a dobu domácej prípravy** - týmto pri príprave minimalizujeme možnosť únikových reakcií, dieťa by si malo zvyknúť, že v určitú dobu počas dňa má povinnosť robiť si domáce úlohy.
- **Pracovné miesto** - dieťa by malo mať na domácu prípravu vyhradené miesto, miestnosť kde sa učí by mala byť dobre osvetlená, vyvetraná.
- **Spolupráca** - aj u detí na druhom stupni základnej školy je potrebné na ich príprave spolupracovať, rodičia by mali kontrolovať nielen výsledky ich práce, ale aj ich pracovný postup, v prípade potreby poskytnúť pomocnú ruku, chváliť aj za malé pokroky a snahu.
- **Jednotný štýl práce** - pokiaľ sa rodičia (prípadne iní členovia rodiny) na príprave striedajú, vhodné je dohodnúť sa na jednotnom štýle práce.
- **Vopred si pripraviť** potrebné pomôcky - pred samotným vypracovávaním domácich úloh je dôležité si pripraviť všetko, čo budeme na prípravu potrebovať.
- **Postup práce** - vhodné je začínať úlohami, ktoré sú najzložitejšie alebo menej príjemné (dieťa má viac energie, vyššiu úroveň pozornosti a vytrvalosti).
- **Prestávky** - počas prípravy je vhodné robiť prestávky (nemusia byť dlhé, musí nasledovať odlišná činnosť).
- **Spolupráca so školou** - je dôležitým predpokladom úspešnej prípravy na vyučovanie, vhodné je napr. vytvoriť jednotný systém kontroly: učiteľ dohliadne v škole na zapísanie úlohy, rodič zápis skontroluje a zariadi všetko potrebné - príprava pomôcok, vypracovanie úloh, precvičenie novej látky, uloženie potrebných vecí do tašky a pod. (Krejčová a kol., 2014; Jucovičová a kol., 2007; Michalová 2004).

Dôležitou súčasťou prípravy na vyučovanie u detí s vývinovými poruchami učenia na druhom stupni základnej školy je aj **plánovanie**, keďže s plánovaním majú tieto deti vo všeobecnosti problém. Dieťa by malo vedieť, že jednotlivé úlohy majú rôznu dôležitosť, rôznu dĺžku trvania, mali by sa naučiť, aby si samé vedelo rozvrhnúť čas, aby si dokázalo uvedomiť koľko času na aký druh úlohy potrebovalo. Je preto dôležité s dieťaťom hovoriť o tom, ako dlho mu trvala nejaká úloha, prečo ju nestihlo, stihlo by ju keby... Zo začiatku je vhodné všetko kontrolovať, ale vždy je dôležité nechávať dieťaťu priestor na vlastný názor i chybu. Deti by si mali uvedomiť, že za svoje

CENTRUM PEDAGOGICKO – PSYCHOLOGICKÉHO PORADENSTVA A PREVENČIE

Mierová 1, 934 01 Levice

Č. tel: 036/6312 903

e-mail: ppplevice@mail.t-com.sk

web: cppedpalevice.sk

---

chyby nesú zodpovednosť oni, nie ich rodičia, pretože im niečo nepripravili (Krejčová a kol., 2014).

Štýly učenia

Deťom s vývinovými poruchami učenia môže pomôcť prevziať kontrolu nad svojim vlastným učením a tým im pomôcť prekonať alebo zmierniť dopad porúch učenia zvládnutie **štýlov učenia**, ktorých podstatou je naučiť sa ako sa učiť, a až na základe toho vnímať obsah konkrétneho učiva. Dôležité je si uvedomiť aké spracovávanie výučbového materiálu je pre dieťa najprehľadnejšie.

- Ak prevažuje učenie zrakovou cestou (dieťa sa učí dobre z poznámok v zošite alebo z učebníc, alebo využíva iné formy ako sú prehľadové tabuľky, pojmové mapy, obrázky, schémy a pod., učí sa pomocou pozorovania) ide o dieťa, ktoré preferuje **vizuálny štýl učenia**.
- Pokiaľ prevažuje učenie sluchovou cestou (dieťa sa väčšinu látky naučí už v škole z výkladu učiteľa, z počutých informácií) jeho štýl učenia je **auditívny**.
- Ak dôležitú úlohu pri učení zohráva pohyb (dieťa pri učení chodí) alebo zážitok (pri učení dieťa preferuje riešenie problémov pomocou navodenia daných situácií, prakticky si skúša rôzne javy, a prostredníctvom toho sa učí) ide o **kinestetický štýl učenia** (Krejčová a kol., 2014; Bartoňová, 2008).

Aby bol proces osvojovania nových poznatkov efektívny, je možné pri príprave na vyučovanie využívať nasledujúce **stratégie**:

- opakovanie čítaného textu
- hlasné čítanie textu
- zhrnutie naučeného (ústne, písomne)
- odpovedanie na otázky, ktoré sa viažu k téme
- zvýrazňovanie kľúčových slov a dôležitých pasáží v texte
- vysvetľovanie učiva druhej osobe
- prepisovanie učiva, vytváranie poznámok
- transformovanie učiva do myšlienkového mapy alebo tabuľky
- diskutovanie o učive s druhou osobou
- vyhľadávanie obrázkov, schém a pod. k téme učiva (napr. v encyklopédiách, na internete) (Krejčová a kol., 2014).

Netreba zabúdať na to, že veľmi dôležitú úlohu pri domácej príprave na vyučovanie zohráva aj samotná atmosféra a pokojný prístup, je totiž dokázané, že strach a iné negatívne pocity blokujú proces učenia.

Použitá literatúra:

BARTOŇOVÁ, M. 2008. Stratégie v edukácii jedincu s SPU na 2. stupni základných škôl. In *Špecifické poruchy učenia a správania v kontexte inkluzívnej edukácie*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2008. ISBN 978-80-8068-801-1, s. 31 – 35.

JUCOVIČOVÁ, D. et al. 2007. *Špecifické poruchy učení na 2. Stupni základných škôl*. Praha: Nakladatelství D + H, 2007. 67 s. ISBN 978-80-903579-7-6.

KREJČOVÁ, L. a kol. 2014. *Špecifické poruchy učení: dyslexie, dysgrafie, dysortografie*. Brno: Edika, 2014. 248 s. ISBN 978-80-266-0600-0.

MICHALOVÁ, Z. 2004. *Špecifické poruchy učení na druhém stupni základnej školy a na školách stredných*. Havlíčkov Brod: Tobiáš, 2004. 114 s. ISBN 80-7311-021-0.

**CENTRUM PEDAGOGICKO – PSYCHOLOGICKÉHO
PORADENSTVA A PREVENČIE**

Mierová 1, 934 01 Levice

Č. tel: 036/6312 903

e-mail: ppplevice@mail.t-com.sk

web: cppedpalevice.sk

Spracovala: Mgr. Kamila Balková, PhD., CPPP a P Levice